

א) [לעיל 15, 16], ב) קדושין מו; א) ב"ק עט, ד) ר"ל, ה) [פ"ב דמעילה 1, 2] ו"ל ב"ב בהנהגה 1, 2] [לעיל דף מגנ]; ח) [זו ד"ה אמר רבא]; ט) [ג' יו"ט פ"ז מ"י ד"ה מתנתו וכו' מה שמתה ע"ז].

הגהות הב"ח (א) תוס' ד"ה באומר וכו' בעלים הוא לא תשיב:

גליון הש"ס גמ' ב"ד עבדו חייב ע"י ירושלמי פ"ד דמע"ש ע"ה דמתני' מערימין על מ"ש:

הגהות הגר"א [א] תוס' ד"ה ק"ל לא להחמיש כו'. י"ב והחמיש' מפרש ח"פ להחמיש:

ב"ד עבדו חייב. בתמיהה. קמני א"ל השואל שלחה לי ביד עבדך ושלחה לו חייב השואל באונסיה דכרך והרי לא יצאת מרשות משאיל ליד עבד כיד רבו דמיא והרי הוא כאלו הולכה לו הוא: נעשה כאומר הכישה במקל והיא טבא. אחרי. הלך משילתה

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

השואל את הפרה פרק שמיני בבא מציעא צ"ט.

עין משפט
נר מצוה

ל"א א מ"י פ"ג מה"ל
שאלה ופקדון הלכה
א ב סג ע"ז כ"ב טו"ע
ח"מ כ"י ש"מ סעי' ו' ופס"י
ח:
ב ב מ"י ש"ס הלכה א
טו"ע ע"ש סעי' ה'
ו' ד"ל כ"ב:
מ"א ג מ"י ש"ס הל' ב
טו"ע ע"ש סעי' ז
ד מ"י פ"ו מה"ל
מ"ב ד מ"י פ"ו מה"ל
מעילה הלכה ד:
ה [מ"י פ"ב מה"ל שכיבות
הלכה ח טו"ע ח"מ ס'
ש"מ סעי' א ח]:

לענין רש"י

דש"ט
[דישטולט"ש]. מעבדים
צורים. מקומות מחבוא.
בגדודי' [ב"דן גר"ד].
להיות אסור מודה.

במוסף רש"י

השואל קורדוס מחבירו
לעשרה ימים. ביקע בו
קנאו. היא חוקה להשטמם
זו ימי שאלתו ואין המשאל
יכול לחזור בו. (מדושי' חו).
כך תיקנו משיבה
בשומרים. שלא יתחייב
שומר בשמירה עד שיטעון.
(ב"ב ע"ט).

אמר שמואל בעבד עברי. פי' ר"ח דשמואל פליג עליה דרב
ולית הלכתא כוותיה דרב דאמר הכישה במקל ותבא חייב
וכן משמע דפליג והלכתא כוותיה מדעבי גמרא לסייעי לרב ודחי
ליה בדומק: דלא קני ליה גופיה. אע"ג דבפ"ק דקדושין
(דף טו, ושם) אמרינן לעבד עברי
גופו קניו היינו לענין שאין גרעונו
מחול א"ס מחל בעל פה אלא בשטר:
באומר הכישה במקל והיא טבא.
ואע"פ שבעבדו מוליקה
לא הוי שאליה בעלים והא דאמרינן
יד עבד כיד רבו היינו ששאל הרב
עלמו ע"ס הפרה ושאל עבדו במקומו
וכיון שצמקוס בעלים (א) לא חשיב
כשהיה אצל הכא ששואל את עבדו
הוא ליה כשואל שמי פרות דעבדו
כשהמתו דמי:

ב"ן שיצאתה מרשות משאיל נתייב
שואל באונסין. לכאורה נראה
דמיירי שיצאתה מיד לסימטא או
לצד רה"ר דחשיב כאלו משכח שואל
אצל יצאתה מיד לרה"ר לא כיון
דמשיכה אינו קונה ברה"ר והא דלא
הוצרך רב לפרש דפשיטא הוא דלא
עדיף ממשיכה אי נמי סתם תלרות
סמוכים פתחיהן לצד רה"ר ולא לרה"ר
עלמו לכך לא הוצרך לפרש וא"ת
דבהמוכר את הספינה (ב"ב דף פד):
אמרינן רב ושמואל דאמרי תרויהו
כליו של אדם קונה לו בכל מקום
חוץ מרה"ר משמע דמדד והניח על
גבי סימטא לא קני אלא דקורא כליו
קונה לו והכא אמר רב דקונה
בסימטא וי"ל דהתם מיירי כשהיה
מתחילה מונח בכליו קודם קנין ולא
שהניח המוכר שם בשעת מכירה אצל
הניח על גבי קרקע של סימטא לשם
קנין קונה ועוד י"ל דהכא מיירי
אפי' יצאת מיד לרה"ר דלענין להתחייב
באונסין קניא משיכה ברה"ר אף על
גב דלא קניא לענין מקח כמו שואל
קורדוס לרב הו"ע דאמר לקמן דקני
במשיכה להתחייב באונסין אף על גב
דלא קניא לחורה:
וחבירו מותר לבקע בו בבתחילה.
תימה דתניא בתוספתא (א)
בקע בקורדוס של הקדש צא חבירו
ובקע בו וצא חבירו ובקע בו כולם
מעלו וליכא למימר דאיידי בקורדוס
כלי שרת ששוחטין בו שאין יוצא
לחולין כדתנן בפרק (מעילה דף יט): אין מועל אחר מועל
במקדשין אלא בזהמה וכלי שרת בלבד דהא קמני סיפא נטלו ונתנו
לחבירו הוא מעל וחבירו לא מעל ובעולה נתנו לחבירו וחבירו
לחבירו כולן מעלו צה ואין נראה לר"י נמי דהתם איירי בשלא נתכוונו
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו בלא בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בזהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הגאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הגאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הגאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הגאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריין דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאלו ומעל בשאלה יצאת כל הגאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כאלו יעמול לפי כל מה ששהה הגאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל האן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הגאה דשאלה הוי טפי:
בך תקנו משיבה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין (א) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דנהג לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצירה ואי שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
וליכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד שמעו הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר פליגא דרב הו"ע:

ביד עבדו חייב (א) יד עבד כיד רבו אמר
שמואל יבעבד עברי דלא קני ליה גופיה
רב אמר אפילו תיבא בעבד כנעני נעשה
כאומר ליה הכישה במקל והיא טבא מיתבי
השואל הפרה ושלחה לו ביד בנו ביד שלוחו
חייב ביד עבדו פטור בשלמא לשמואל
מתניתין בעבד עברי ברייתא בעבד כנעני
אלא לרב קשיא אמר לך רב לא תיבא נעשה
כאמר ליה אלא איבא באמר ליה הכישה
במקל והיא טבא דאיתמר השאילי פרתך
וא"ל ביד מי וא"ל הכישה במקל ותבא אמר
רב נחמן אמר רבה בר אבא אמר רב ב"ן
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב ניבא
מסייע ליה השאילי פרתך ואמר ליה ביד מי
ואמר ליה הכישה במקל והיא טבא כיון
שיצאת מרשות משאיל ומתה חייב אמר רב
אשי הכא במאי עסקינן בגון שהיתה חצרו
של שואל לפניו מחצרו של משאיל דכי
משלחה לה ודאי להתם אולא אי הכי מאי
למימרא לא צריכא דאיכא גזייתא מהו
דתיבא לא סמכא דעתיה דלמא קיימא התם
ולא אתיא אולא להדיא קמ"ל דסמכא
דעתיה אמר רב הונא השואל קרדוס
מחבירו בקע בו קנאו לא בקע בו לא קנאו
למאי אילימא לאונסין מ"ש פרה דמשעת
שאלה אלא לחורה בקע בו לא מצי
הדר ביה משאיל לא בקע בו מצי משאיל
הדר ביה ופליגא דרבי אמי דא"ר אמי
המשאיל קרדוס של הקדש מעל לפי
טובת הגאה שבו וחבירו מותר לבקע בו
לכתחילה ואי לא קנאו אמאי מעל ואמאי
חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ניהדריה
ולא ליקנייה ולא לימעול ופליגא דר'
אלעזר א"ר אלעזר כדרך שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים
תניא נמי הכי בשם שתקנו משיכה
בלקוחות כך תקנו משיכה בשומרים ובשם
שקרקע

שהוא של הקדש שמכיון שגג צה המשאל ונתחייב דמי טובת הגאה
להקדש יצאת הניימה לחולין: ואי לא קנאו. במשיכה אמאי מעל
המשאל עד שיבקע צה השואל: ופליגא. נמי דרב הונא אדר' אלעזר:
קרקע

לגזול אלא כל אחד דעתו לחזירו אחר בקוע ולא יצא לחולין אלא מה שנתכוון לגזול דהא קמ"ל א שואל שלא מדעת גזלן הוי וקיס ליה כוליה
בכשרותיה אלא נראה לר"י דתוספתא איירי בגזברים המסורות להן קרדומות של הקדש דכל אחד מעל לפי שנהנה ואינו יוצא לחולין שהרי
לא נתכוונו להוציא מרשות שהוא שם כדפי' לעיל) וסיפא דקמני נתנו לחבירו היינו לחבירו שאינו גזבר ואפילו בלא בקוע מעל לפי
שנתכוון להוציא מרשותו והא דתנן בהנהגה אין מועל אחר מועל אלא בזהמה וכלי שרת בלבד כיצד רכב על בזהמה וצא חבירו
ורכב התם איירי בשאינם גזברים דאי בגזברים אפילו קדושת דמים נמי כולם מעלו ובמשאיל קורדוס לחבירו דקאמר הלא היה
נראה לר"י לכאורה שיצא כל הקורדוס לחולין בשאלה זו ולכן חבירו מותר לבקע בו לכתחילה ומ"מ לא מעל אלא לפי טובת הגאה
שבו אע"פ שהפסד כולו להקדש ולפי זה נוטל אצן או קורה של הקדש נמי לא מעל אלא לפי טובת הגאה שבו אף קצת קשה לר"י
דא"כ למה הוצרך לפרש לפי טובת הגאה כיון שבכל הזמן שנתנה לחבירו לא מעל יותר וע"כ נראה לו יותר שאינו יוצא לחולין אלא
אותה הגאה שנתן לשואל ומותר לבקע עד זמן השאלה ולא יותר וצונתו לחבירו דעלמא מעל לפי כולה ואין להקשות אף מותר
לבקע כיון שמעורב באותו קורדוס חולין והקדש מאי שנא ממשיכר ביתו והקדישו דאם דר בו השוכר מעל (עריין דף ק"ג) בשביל
שמעורב חלקו בשל הקדש וי"ל כיון שהשאלו ומעל בשאלה יצאת כל הגאת בקוע לחולין ואין מעורב צה מן הקדש כלום וא"ת כיון דנתן
לחבירו מעל לפי כל מה שהוציא מרשות הקדש ונתן לחבירו גם כאלו יעמול לפי כל מה ששהה הגאת בקוע וי"ל דנתן מועל כדן לפי
כולה כי כולה הפסיד להקדש אצל האן לא הפסיד להקדש אלא מה שנפחת הקורדוס ע"י בקוע וטובת הגאה דשאלה הוי טפי:

בך תקנו משיבה בשומרים. [א] לא להתחייב באונסין (א) קאמר דהא שומר חנם בלא משיכה חייב בפשיעה כדאמרינן פרק האומנין (לעיל
דף פ): דנהג לפני שומר חנם והוא הדין שומר שכר בגניבה ואצירה ואי שואל קאמר מדאורייתא נמי לא קני אלא במשיכה
וליכא למימר דקאי אשוכר שתקנו משיכה ולא קנו מעות דהא שכירות אינה משתלמת אלא לבסוף ועוד מאי פליגא דלמר הכא אלא
לענין חזרה קאמר דשוכר ושואל מיד שמעו הבהמה מרשות בעלים אין בעלים יכולין עוד לחזור והיינו דקאמר פליגא דרב הו"ע: